

Dit verslag van Jan-Willem van Aalst (Imergis) is een persoonlijke samenvatting en impressie van het Veiligheidscongres van 11 november 2010 in Zeist. In de tekst zitten observaties en interpretaties. *N.B. Het verslag geeft geen standpunten weer van opdrachtgevers van Imergis. Vrij te verspreiden, mits ongewijzigd.*

Op 11 november organiseerde het nieuwe Ministerie van Veiligheid en Justitie het zevende Veiligheidscongres, ditmaal in het centraal gesitueerde Zeist. De charmante en prettig eigenzinnige Victor Deconinck was dagvoorzitter. De opkomst in Hotel Figi was goed; wellicht begrijpelijk in het licht van de politieke ontwikkelingen. De slogan was dan ook "Veiligheid in Verandering".

Een aardige noviteit op 11 november was dat de hele dag realtime werd ge'mindmapt'. Denk hierbij aan een soort spindigram waarin de belangrijkste statements en conclusies kloksgewijs in steekwoorden worden samengevat. Helaas ontbrak een twitterscherm, wat bij het NVBR congres in oktober nog wel zo aardig had gewerkt.

Victor Deconinck zette Floris Overtoom, hoofdagent in Hollands Midden, in het zonnetje. Floris was, in actieve houding op de politiefiets, gekozen (zonder het te weten) als beeldmerk van het Veiligheidscongres. Hij verwoordde met dat beeld ook de belangrijkste richting van de nieuwe minister van Veiligheid en Justitie, Ivo Opstelten.

Nog niet eerder stond het Veiligheidscongres zo centraal in het teken van de speech van de minister. Dat is ook niet verwonderlijk, met een kersvers kabinet, een nieuw Ministerie ("Veiligheid en Justitie") met een nieuwe minister die heel goed weet wat hij wil. DG Veiligheid Dick Schoof hield zijn speech kort, omdat naar eigen zeggen, alleen de minister de inhoudelijke boodschap met gezag kan overbrengen. En dat deed de minister, hij nam er zelfs een halfuur extra voor.

"Eén van de grootste veranderingen staat vandaag voor u," zo betoogde Ivo. Voor het eerst spreekt een Minister van Veiligheid en Justitie op het Veiligheidscongres. Zijn speech was helder, concreet en authentiek. Stapsgewijs noemde Ivo zijn drie speerpunten:

Speerpunt 1. Ruimte voor professionals ("staan voor vakmensen"). Het beheer van de politie wordt gecentraliseerd. Gelijk erachteraan benadrukte Ivo dat het niet gaat om structuren, maar om de vraag "wordt het veiliger?" De burger moet het merken! Dus geen besteldiscussie vanuit de machtsvraag. "Wij stáán voor onze politie." Er komt meer tijd voor het vakmanschap van de agent. En, het leverde bijna het eerste applaus op: geen bonnenquota meer. Ivo wil überhaupt minder protocollen en procedures. Vier uur papierwerk voor het jatten van een snoepje uit de supermarkt; het is niet meer uit te leggen aan de belastingbetaler.

Tegelijkertijd wil Ivo een 'aangiftevolgsysteem', zodat burgers weten wat er met de aangifte gebeurt. De aangifte is immers het belangrijkste contactmoment tussen burger en politie. Bovendien moet de administratieve lastendruk omlaag. Nu duurt het vaak nog zes tot acht maanden voordat een aangifte resulteert in een zaak voor de rechter. Dat kan beter! In Hollands Midden draait nu een informatiesysteem dat front-office beter koppelt aan back-office, waardoor het bureauwerk daalt van 47% naar 23%. Kijk, daar scoor je mee.

Andere ontwikkelingen op dit speerpunt die Ivo noemde zijn: de veelbesproken gestandaardiseerde meldkamer; de aanpak van cybercrime (het kabinet presenteert in maart 2011 een actieplan hierop); en een hechtere samenwerking tussen publieke en private partijen (overheid – bedrijfsleven).

Speerpunt 2. Veiligheid voor burger en bedrijf. De burgeralsertering "NL-Alert" staat in de belangstelling. Burgers kunnen en willen actiever bijdragen aan veiligheid in de buurt, zo

betoogde Ivo. De politie gaat actiever handhaven ("lik op stuk") met als doel "een einde aan al die ellende in de buurten."

In dit verband vindt Ivo de criminele jeugdbendes een enorm probleem. De aanpak: repressie. Keihard een einde aan maken. Opsluiten. Maar ook werken aan een goede terugkeer in de samenleving. Ivo had daarbij een compliment voor de vorige regering, die al strengere straffen had geïntroduceerd. Het blijkt dat rechters deze extra ruimte ook benutten in hun strafzaken.

Daarnaast ging de minister nog in op de angst van veel slachtoffers om aangifte te doen. Het wordt nu als werkgever mogelijk om namens een slachtoffer aangifte te doen.

Speerpunt 3. Aanpak van ondermijnende criminaliteit. Bij deze vormen wordt slechts 20% aangepakt. Ivo zet in op de aanpak van fraude, skimmen, cybercrime en de geldstromen tussen de 'onderwereld' en 'bovenwereld'. Gemeenten krijgen ruimere mogelijkheden om vooraf vergunningen te screenen (denk aan vechtsportgala's e.d.). De minister stimuleert gemeenteraden om hun burgemeester daarop scherp te houden. De valkuil van lokale incidentenpolitiek ligt daarbij natuurlijk wel op de loer.

Een heftig 'nee' schuddende congresdeelnemer werd door Ivo aangegrepen om zijn gezag als minister te onderstrepen. "U kunt het met mij oneens zijn, maar het gaat wél zo gebeuren." En: "Ik hou van debat, maar 't moet wel terecht zijn." Kortom, inderdaad een minister die weet wat hij wil en dat ook duidelijk maakt. Veel mensen uitten tijdens de koffiepauzes hun tevredenheid over die duidelijkheid en authenticiteit.

De speech van de minister is trouwens woordelijk [na te lezen op Internet](#).

De workshops werden goed bezocht, en werden net als de speeches real-time in mindmaps samengevat. Door het uitlopen van de speech van de minister was er wel merkbaar minder tijd voor het netwerken in de pauzes. Na de tweede koffiepauze begon het sterk uitgedunde publiek aan de plenaire afsluiting met Victor Deconinck. En dat pakte nog heel aardig uit. Zo merkte Victor op dat van de 'spierballentaal' in de workshops weinig te merken was; daar werd vooral ingestoken op 'kennis delen', 'samenwerken', 'probleem definiëren', 'richting kiezen', 'communicatie'. Waar is de daadkracht nu?

Victor stelde bovendien de vraag of de 'besturingspiramide' in zekere zin moet worden omgedraaid: vanuit praktische casuïstiek de ketenpartners bij elkaar brengen en laten bepalen wat er moet gebeuren. Victor waagde nog een stapje verder: hij had vandaag beduidend meer repressie gezien dan preventie. Zonder het expliciet te maken duidde hij daarmee de notie dat het kabinet erg op 'gevolgen' lijkt te reageren, en minder pro-actief met 'oorzaken' aan de slag gaat. Reactieve daadkracht dus. Het publiek leek echter te vermoeid om er nog inhoudelijk op in te gaan. Alleen Frank Kroonenberg, crisiscoördinator bij het KNMI, wist de aandacht weer aan te scherpen. Zijn zorg dat hij op het congres niets over fysieke veiligheid (hulpdiensten, calamiteiten en rampenbestrijding) had gehoord, vond weerklank in de zaal, net als zijn geruststelling dat iedereen ondanks de herfststorm veilig thuis zou komen.

Het is duidelijk dat, nu het thema 'Veiligheid' bij Justitie is ondergebracht, de focus meer op de politiekant van Veiligheid komt te liggen. Brandweer, GHOR, ambulancezorg en crisisbeheersing werden niet of nauwelijks genoemd; gemeenten slechts mondjesmaat. Daarmee had het zevende Veiligheidscongres eerder het karakter van een Politiecongres. Maar het is in elk geval duidelijk waar de aandacht van dit kabinet naar uitgaat de komende tijd, als het gaat om veiligheid.

Met hartelijke groet,

Jan-Willem van Aalst
Imergis organisatiebloei